№12

יודען באיקאטירען דייטשע סחורות, כל זמן היטלער פייניגט די יודען אין דייטשלאנד

פרייז 25 גראָשען X-ער יאָהרגאנג „Należytość pocztową uiszczono ryczałtem" Radomer-Kielcer Leben 16 (457) היינט 6 זייטען

Radom, dnia 21 Kwietnia 1933 r
ראדאָם, מאָנטאָג כ"ה ניסן תרצ"ג

ראדאמער-קעלצער לעבען

בילינע פרייזען ═══ בילינע פרייזען
פארוואס גיבן אלע די גאַרדעראָבעס
צו וואשען און פארבען
נאָר אין דער
פאַראווע פארבעריי
און כעמישע פּראלניע
פון א. ר. העמפעל
עגזיסטירט פון יאָהר 1880
ווייל ס'איז ביליג, גוט און ניי
פיליעס:
זשעראָמסקי 1; זשעראָמ-
סקי 37; אלטע-שטאָדט 7

מודעה

דערמיט זענען מיר מודיע, אז די אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיט-גלידער פונ'ם קאָאָפּעראַטיוו „ראדאָמער קעלצער צייטונג". וועלכע איז פאר-געקומען דעם 16|4 ד. י. האָט אנגענומען פאלגענדע בעשלוסען:

א) אנערקענען דעם קאָאָפּעראַטיוו ראדאמער-קעלצער צייטונג פאר ליקווידירט

ב) צוריקצאָהלען די מיטגלידער פונ'ם ליקווידירטען קאָאָפּעראַטיוו די דורך זיי ארייגעלעגטע פייען. —

ג) די אלע מיטגלידער, וועלכע ווילען אָננעהמען זייערע פייען דארפען זיך ווענען דעם ווענדען, במשך 2 (צוויי) חדשים אָהויבענדיג פון טאָג פון דער דאָזיגער מעלדונג, צו דער קאָאָפּעראַטיווער באנק פאר הלוואות (ציוניסטישער באנק) זשעראָמסקי 23 פון 10 פריה ביז 12 א ז. מיטאָג.

ד) די געלדער וועלכע העלען נישט אָנגענומען ווערען דורך די מיטגלידער אין משך פון אוי'בן-דערמאנטען טערמין, ווערען בעשטימט אלס פאָנד פאר געזעלשאפטליכע צוועקען צו דער דיספּאָזיציע פון דער אויס-געוועהלטער ליקווידאַציאָנס קאָמיסיע.

די ליקווידאַציע-קאָמיסיע.

צו פערדינגען! א געוועלב מיט א שטוב
שפיטאלנא 4 №
ערקינדיגען אין רעדאַקציע פאר T. A.

עס איז דאָ צו פערדונגען
2 שטיבלעך מיט א קיך
פארטער קאָזיענעצקאָ 2

בעקאנטמאכונג.
די בעוויסטע אין ראדאָם שיך-פירמע
RENOMA
RADOM ŹEROMSKIEGO 25
האָט צום פיהלינגס-סעזאָהן צוגעגרייט א רייכען אסאָרטימענט פון
מענער
דאמען
און קינדער
שיך
פון די בעסטע לעדער און שענסטע אויסארבייטונגען

נכער רב מודיעים על מותו של החבר החביב

צבי ברוניבסקי

חניך הסתדרותנו בראדום. וחבר לגדוד „מסדה"

הנהגה המקומית של השומר הצעיר ברדום
גדוד „מסדה"

פוילישע — ארץ-ישראל'דיגע
האנדעלס-געזעלשאפט תל-אביב
אפטיילונג ווארשע, מארשאלקאווסקא 139 טעל 408-14
נעמט אָן און ערלעדיגט אלעראַרט עקספּעדיציעס
סחורות, באגאזשט, פעקלעך
צו די נידריגסטע פרייזען
פון אלע שטעדט און שטעטלעך פון פוילען דירעקט
אין אלע שטעדט און קאָלאָניעס נאָך ארץ-ישראל
אלעראַרט אינפאָרמאַציעס ערטיילען מיר אומזיסט

יידישע 7 קלאסיקע אלגעמיינע שולע און פארשול פון „שול-קולט" אין ראדאם.

די שול-פערוואלטונג האָט דעם כבוד באקאנט צו מאכן, אז די

איינשרייבונגען און עקזאמענס

פאר נייע שילער צום 1 ביזן 6 קלאס איינשליסליך און אין פארשול

קומען פאר פון 23-טן ד. מאָנאט

א חוץ די אלגעמיינע געגנשטאנדן, וועלכע ווערן געלערנט לויט דעם מיניסטעריאלן פּראָגראם פארנעמען א זייער ברייט אָרט די יודאיסטישע למודים (תנ"ך, תלמוד, יידישע געשיכטע, העברעאיש, יידיש)

מיר מאכן אויך באקאנט וועגן זייער א וויכטיקן פרט:

ביים איבערגיין אין די רעגירונגס-שולען זיינען אונזערע תלמידים אָנגענומען אין די ענטשפּרעכנדע קלאסן אויפן סמך פון די צייגנישן (צייגנעסעס) פון דער „שול-קולט"-שולע.

אונזערע שילער געניסען אויך פון דער שטאָטישער פיזיש-כעמישער לאבאראטאריע ביים מאגיסטראט.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט די שול-קאנצעלאריע:

וויטאָלדאַ 7, קילינסקאַ 19, זשעראָמסקי 30.

באמערקונג: ניי-אָנגענומענע שילער וועלן פאר די וואַקאַציע-צייט נישט צאָלן.

נכער רב מודיעים על מותו של חברנו היקר

צבי ברוניבסקי

חבר לקבוצה „נצחון" של השומר הצעיר ברדום

הבחירים מן קבוצה „נצחון"
יהושיע זידנובר, אלימלך שטטונר,
וסיני מרקוביץ.

די אמת'ע און פאקטישע סבות פון דער יעצטיגער לאגע פון דער „ספולדזשעלניא קרעדיטאווא".

II

קוים איז פערשווינדען די מורא פאר דער מעגליכקייט אונטערגעווארפען זיין דער געזעלשאפטליכער קאנטראל אין דער געשטאלט פון אלגעמיינע פערזאמלונגן, האט מען אויך פערלוירן דאס געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט פאר דער עפענטליכער מיינונג, צים שאדען פאר'ן גאנצען כלל מיטגלידער, צום שאדען פון דער גאנצער אינסטיטוציע.

פון צייט צו צייט האבען זיך אין גאס געלאזט הערען פערשידענע קלאגען וועגען דעם. ווי אזוי טייל מיטגלידער פון ראט אדער „רעפרעזענטאנטן" נוצען אויס זייער שטעלונג. עס האבען אנגעהויבען דערגיין צו דער גאס קלאגען. אז דער און דער מיטגליד פון ראט צי פון די „רעפרעזענטאנטן" איז שולדיג דער אינסטיטוציע גרעסערע סומעס זעלבסטפערשטענדליך, אז די אלע נישט קאנטראלירטע, נישט וועניג אויך גוזמאות'דיגע און דורך קיינעם פון פעראינטערעסירטען צד נישט דעמענטירטע ידיעות, האבען זיך גאנץ שנעל פערשפרייט איבער דער שטאדט. זיי זענען אויף פערשידענע אופנים קאמענטירט געווארען און, ווי געוועהנליך ביי אזעלכע פאלען, ארויסגערופען א פערשטענדליכע צורודערונג און צומישונג אין די בריימע קרייזען פון די מיטגלידער, ספעציעל ביי די מלוים.

דאס האט פעראורזאכט דאס פלוצלינגע פעדלירען דעם צוטרוי צו דער דאזיגער קרעדיט-אינסטיטוציע (אג' אומשטאנד, אהן וועלכען קיין שום באנק מעג זי זיין ווי אמשטארקסטען פינאנציעל אוועקגעשטעלט און מעג זי ווי אמבעסטען פראספערירען קען נישט עקזיסטירען.) ממילא האט שוין דאס אליין געווירקט פון איין זייט אויף א שנעלע און מיט א מאהל'דיגען צוריקציהען פון די וועקלאדען און פון דער צווייטער זייט אויף דעם אויפהערען רעגעלמעסיג איינצוצאהלען די ארויסגעגעבענע הלואות די דאזינע צוויי אומשטענדען האבען גענצליך פאראליזירט די טעטיגקייט, וועלכע איז דערווייל געבליבען שטיין אויף א טויטען-פונקט.

עס דארף אבער פעסטגעשטעלט ווערען, אז ביי דער גאנצער פעראריסונג צוליב'ן עקאנאמישען דרוק פון די מיטגלידער, האנדווערקער און קליינהענדלער, געפינט זיך נאך א נישט קליינע צאהל צווישען די, וועלכע קענען און וואלטען ביי נארמאלע בעדינגונגען רעגולער און פינקטליך געצאהלט די ווי ערטיילטע הלואות. אויב זיי טוהען דאס נישט, איז עס צוליב צוויי טעמים: ערשטענס צוליב אריין „פראקטישען" און „געשעפטסליכען" מאטיוו. וויסענדיג דאס נאכ'ן אבצאהלען די גאנצע הלוואה וועט מען שוין אזוי שנעל קיין צווייטע נישט בעקומען, א י ל ע ן זיך שוין דאן די דאזינע מ י ט ג ל י ד ע ר איבערהויפט נישט מיט'ן צאהלען; און צווייטענס צוליב'ן פערשווינדען פון פעראנטווארטליכקייט'ס-געפיהל ביי די מיטגלידער זעלבסט. דאס איז א רעזולטאט פון דער אויבען שוין געשילדערטער פריווילעגירטער שטעלונג, פון וועלכע עס האבען גענאסען די לייטענדע ארגאנען פון דער ספולדזיעלניע. יעדער סתם-מיטגליד פערענטפערט דאן ביי זיך אויף א גאנץ פשוטען און לייכטען אופן דאס נישט בעצאהלען זיין הלואה, נעמליך: „אויב מיטגלידער פון דער לייטונג קענען שולדיג זיין טויזענטער, מעג איך דאך זיכער שולדיג בלייבען א פאר הונדערט זלאט'".

אט דא האט איהר א קלאר בילד וועגען דער גאנצער ביזאיצטיגער טעטיגקייט פון אלע 3 קערפערשאפטען, ווי אויך וועגען די אמת'ע סיבות פון דער געשאפענער קאטאסטראפאלער לאגע.

די ראט-מיטגלידער פרובען, כדי זיך רעכטפערטיגען אין די אויגען פון די מיטגלידער, ארויפווארפען די גאנצע שולד פאר די ענטשטאנענע היזקות אויף דער פערוואלטונג.

צי גלויבען אבער די דאזיגע הערען, אז די פשוטע מיטגלידער ווייסען נישט דאס די פערוואלטונג ביי דער גאנצער שולד איהרער, איז דאך אויך געוועזען נישט מעהר ווי א ווערקצייג אין די הענד פון ראט, מינדעסטענס פון די אקטיוויסטע מיטגלידער פון ראט? צי מיינען טאקע די זעלבע הערען, אז די מיטגלידער זענען אויף אזוי פיעל נאאיוו צו גלויבען אין דער בעהויפטונג, דאס זיי, די מיטגלידער פון ראט, האבען נישט געוויסט, וואס עס טהוט זיך אין די ביכער, און, אז מיט אלעם האט זעלבסטשטענדיג אנגעפיהרט די פערוואלטונג, נישט אנפרעגענדיג זיך ביי קיינעם פון די ראט-מיטגלידער?

עס איז אהן שום ספק, דאס נישט נור דער ראט איז אויך שולדיג פאר דער געשאפענער לאגע, נאר ער איז טאקע דער הויפט-שולדיגער און דער הויפט-פעראנטווארטליכער.

ווי אנגעוועהטאגט דער דאזינער ענין זאל נישט זיין און ווי שמערצליך דער ארויסטרים אונזערער זאל נישט האבען געטראפען די פעראינטערעסירטע פערזאנען, האט ער אבער געמוזט צוליב זיין אויסנעשפראכענעם געזעלשאפטליכען כאראקטער ארויסגעטראגען ווערען פאר דער עפענטליכער מיינונג.

צוליב דער גרויסער נויט און דחקות אויף דער יודישער גאס, צוליב דעם פערצווייפעלטען געראנגעל און קאמף פון די פארארימטע יודישע בעפעלקערונג פאר איהר זעלבסטערהאלטונג, האבען אין די היינטיגע שווערע צייטען די קאאפעראטיווע בענק צו ערפיהלען נישט נור א ווירטשאפטליכע פונקציע, נור וואקסען אויס אלס וויכטיגער נאציאנאלער פאקטאר, וועלכער האט די אויפגאבע צו שיצען און דערהאלטען די בעדראהטע יודישע עקזיסטענצען פון אונטערגאנג און פולשטענדיגער פערניכטונג, דאס האבען שוין זאגאר פערשטאנען אונזערע לאנדספאליטיקער ארויסשטעלענדיג די ווירטשאפטליכע פראבלעמען אין צענטער פון זייער גאנצער פאליטישער טעטיגקייט.

דעריבער ווען מען הערט וועגען מיסהאנדלונגען פון די לייטענדע ארגאנען פון וועלכער ס'איז קאאפעראטיווע באנק, זאל עס זיין אין קאליש, ראדאם אדער וואו אנדערש, און מעגען עס זיין פערזאנען, וואס האבען גאר גרויסע פערדינסטען פאר דער בעטרעפענדער אינסטיטוציע און זענען גאנץ אנגעזעהענע געזעלשאפטליכע טהוער מוזען די דאזיגע טאטען ווי אמשארפסטען קריטיקירט און עפענטליך פעראורטיילט ווערען.

אבער, ווי שוין אויבען געזאגט. איז דער פינאנסיעלער מצב פון דער ספולדזשעלניע אזעלכער, וואס קען לענגער נישט אנהאלטען. עס מוזען אונטערגענומען ווערען נעהעריגע שריט צו סאנירען די ביז יעצטיגע נישט געזונטע פערהעלטענישען פון דער אינסטיטוציע און פערשאפען די נעהעריגע מיטלען פאר א ווייטערער עקזיסטענץ. דאס קען אבער נור געטוהן ווערען דורך אלע מיטגלידער.

עס ליגט אלזא א חיוב אויף די לייטענדע ארגאנען פון דער ספולדזשעלניע צונויפצירופען ווי אמשנעלסטען אן' אלגעמיינע פערזאמלונג — נישט פון די „בעריהמטע" רעפרעזענטאנטען נאר פון די געוועהנליכע מיטגלידער זעלבסט, וועלכע וועלען דארפען זיך ארויסזאגען וועגען ענין פון דעקען די ענטשטאנענע היזקות און אויף וואס פאר אן' אופן די דאזינע פערלוסטען צו דעקען; וועגען ווייטערן גורל פון דער ספולדזשעלניע; וועגען סקאסירען ענדליך די גענצליך נישט-נויטיגע רעפרעזענטאנץ-קערפערשאפט און וועגען פיל אנדערע וויכטיגע ענינים.

וועט דאס נישט טוהען די לייטונג, וועלען די מיטגלידער אליין סוף כל סוף זיך מוזען נעמען צו דעם ענין און אין הסכם מיט די בעשטימונגען פון דעם פערפליכטענדען סטאטוט זי צווינגען זיך צו רעכנען מיט די ווינשען פון דעם רוב מיטגלידער צונויפצורופען אן' אלגעמיינע פערזאמלונג און אבגעבען א נעגויען דין וחשבון וועגען דער ביז'אהעדיגער טעטיגקייט און וועגען די אויסזיכטען אויף דער צוקונפט.

מ. קראיעווסקי.

די נייעסטע און שענסטע
„טאפעטען"
ווי אויך צימער-טאפעטירונג
בעדייטענד ביליג
פער-קויפט ש. שטיינמאן
ראדאם, לובלינער № 21
ביטע זיך צו ערקינדיגען

ווי אזוי איז פונאנדערגעטיילט געווארען די 300 דאלאר פון אמעריקא.

צוויי טעג געפיהרט אונטערהאנדלונגען מכח דער דאלארען-חלוקה — וואס שרייבען די אמעריקאנער ברידער וועגען דער לאגע אין אמעריקע.

חי בעוויסט האבען די ראדאמער לאנדסלייט אין אמעריקא געשיקט 300 דאלאר אויף פסח אלס שטיצע פאר פערשידענע היגע אינסטיטוציעס. דאס געלד איז געקומען מאנטאג ערב פסח און צוליעב די שפעטע צייט אין די פונאנדערטיילונג אבגעלעגט געווארען אויף חול המועד.

דער פרעזעס פון שניידער-צעך ה' רובינשטיין, וועלכער האט ערהאלטען א בריעף פון ניו-יארק וועגען די 300 דאלאר האט עטליכע טעג פאר פסח טעלעגראפירט קיין אמעריקא, אז דאס געלד איז נאך נישטא. דאס איז געווען פרייטאג און מאנטאג ערב פסח איז שוין געווען א ידיעה, אז די ראדאמער לאנדסלייט האבען די 300 דאלאר איבערגעוויזען טעלעגראפיש דורך א ראדאמער באנק. אין זעלבען טאג האבען די ה"ה רובינשטיין און קוראווער אויף וועמענס נעמען דאס געלד איז געשיקט געווארען דערהאלטען פון דער באנק די 300 דאלאר.

דער שווער-פונקט ביים פונאנדערטיילען דאס געלד איז געווען די 150 דאלאר, וועלכע זענען געווען אנגעוויזען פאר דער גמינה. ה' רובינשטיין האט ערקלערט, אז היות די גמינה שטעהט אונטער א פראקוראטארישע אויספארשונג, האט ער ווייניג צוטרוי צו איהר און ער וויל וויסען גענוי אויף וואס און פאר וועמען די 150 דאלאר וועלען גיין. ס'האבען זיך ארום דעם ענין אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען, וואס האבען זיך געצויגען ביידע ערשטע טעג יום-טוב. די גמינה האט גע'טענה'ט, אז די 150 דאלאר זענען געשיקט פאר איהר און רעריבער האט זי צו זאגען איבער'ן געלד און נישט ה' רובינשטיין, וועלכער איז נאר אין דעם פאל א פערמיטלער; דאגעגען ה' רובינשטיין האט נישט געוואלט אפטרעטען פון דאס זייניגע, טענה'דיג, אז ער איז מעהר ווי פערמיטלער און, אז ער איז פעראנטווארטליך פאר יעדען גראשן וואס די ראדאמער לאנדסלייט האבען געשיקט אויף זיין נאמען.

פאריגען שבת-צו-נאכט איז פארגעקומען א זיצונג אין גמינה מיט דער בעטייליגונג פון די ה"ה: משה רובינשטיין קוראווער, מ. ווארשאאור, שמואל איידעלבוים, אפאטאווסקי און די דאזורעס ירחמיאל גוטמאן, פעלדמאן און חיים טענענבוים. אויף דער זיצונג האט רובינשטיין ווידער אמאהל פערלאנגט, אז ער וויל וויסען די צוועקען אויף וועלכע די 150 דאלאר וועלען פערווענדעט ווערען. די גמינה דאזורעס האבען דאן ערקלערט, אז זיי ברויכען דאס געלד אויף מתן בסתר און, אז ה' רובינשטיין ברויך זיך נישט מישען אין ענינים וואס געהערען צו דער גמינה. ה' איידעלבוים האט ערקלערט אז דער האנדווערקער-קלוב האט פיעל מיטגעווירקט, אז ס'זאל קומען געלד פון אמעריקא, ווייל נאך ווינטער האט דער קלוב געשריבען צו די ראדאמער לאנדסלייט וועגען זייער יעהרליכער פסח-שטיצע און אויך טעלעגראפירט קיין ניו-יארק. ה' איידעלבוים האט דעריבער אויסגעדריקט זיין מיינונג, אז אין די 150 דאלאר האבען אויך צו זאגען א ווארט די פארשטעהער פון קלוב.

ס'איז געקומען צו א לענגערען און ליידענשאפטליכען ויכוח, פעת וועלכען ה' רובינשטיין האט כסדר איבערגע'חזר'ט אז ער וועט נישט אבנויגען פון זיין בעשלוס און קאטעגאריש געפארערט פארצושטעלען די ליסטע פון מתן-בסתר, כדי זיך איבערצייגען מיט אייגענע אויגען וועה און וויפיעל יעדער וועט בעקומען פון דעם געלד.

דער דאזאר חיים טענענבוים האט דאן פארגעשטעלט א ליסטע פון דער גמינה אויף מתן-בסתר און ווען ה' רובינשטיין האט זי נישט געוואלט אנערקענען, האט ער ערקלערט, אז די גמינה וועט איהם נישט בעשטעטיגען, אז זי האט די דאלארען ערהאלטען. ה' רובינשטיין האט ענדליך בעשטאנען איהם צו צוטיילען א קלענערע סומע, אבער דער דאזאר טענענבוים האט זיך דערפון אבגעזאגט.

די זיצונג האט געדויערט א גאנצע נאכט און די ה"ה רובינשטיין, קוראווער האבען געטיילט פאר די בכבודע נצרכים וואס ה' איידעלבוים האט פארגעשטעלט אין א צאהל פון 150 פערזאהן. דאס געלד האט מען אריינגעלעגט אין קאנווערטען און די וואושניס פון שניידער-צעך און האנדווערקער-קלוב האבען דאס געלד פונאנדערגעטראגען אויף געהעריגע אנגעוויזען אדרעסען און צוריקגעבראכט פון אלע קוויטירונגען, אז זיי האבען דאס געלד דערהאלטען.

* * *

די רעשט 150 דאלאר זענען פערטיילט געווארען לויט פאלגענדען אנגעוויזענעם סדר:

40 דאלאר פאר'ן בית-יתומים. קוויטירט האט עס די פרעזעסין פרוי ד"ר מוליער; חינוך ילדים 40 דאלאר, וועלכע ס'האבען קוויטירט די פרעזעסין פרוי מיטעלשטאדט און די קאסירערין ב. טענענבוים; 40 דאלאר איז געהען בעשטימט פאר'ן שניידער-צעך וועלכע דער פרעזעס משה רובינשטיין האט אליין פונאנדערגעטיילט צווישען די בכבוד'ע נויטבעדערפטיגע מיטגלידער.

* * *

דינסטאג אחרון של פסח האט ה' רובינשטיין בעקומען א בריעף פון ראדאמער לאנדסמאן ה' נתן קעסטענבערג, וועלכער האט געשיקט די 300 דאלאר. פון בריעף ציטירען מיר איינציגע שטעלען, וועלכע ווייזען אויף דער צוגעבונדענקייט פון די ראדאמער לאנדסלייט צו זייער היים-שטאדט און זייערע פריינד, וואס טראגן דער שווערען קריזיס אין אמעריקא האבען זיי נישט פערגעסען אין זייערע ברידער מעבר לים.

דער בריעף לויטעט צוו. אנד. פאלגענדעס:

„ליבער פריינד, מיסטער רובינשטיין! גלויבט מיר ווען נישט מיין פליכט צו אייך וואלט איך געוויס נישט געטוהן דאס, וואס איך טהו אין די היינטיגער טרויעריגער צייט וואס מיר אלע לעבען א דורך. נאר אזוי ווי איהר זענט א פריינד פון אונזער פאמיליע און א פריינד צו אייערע שניידערס אין ראדאם טא מוז איך טוהן אלץ גוט צו מאכען, וואס איך בין שולדיק צו די ראדאמער לאנדסלייט. ווי איהר ווייסט איז היינט דא א שרעקליכער קריזיס מענשען האבען פשוט נישט וואס צו עסען און דא קום איך בעטען פאר די ראדאמער לאנדסלייט געלד אויף פסח. בין איך נישט משוגע, הא? אזוי האבען מיך אלע פריינד געפרעגט. זיי האבען געשריגען געוואלד, אז מיר האבען אונזערע אייגענע ברידער. וואס דארפען האבען אויף פסח. איך האב אבער א סך פריינד, וועלכע האבען נישט ווילענדיג געמוזט העלפען, אז איך זאל קאנען קריגען אין אלע דריי ראדאמער סאסייטיס (פעראיינען) צו 100 דאלאר און עס פרעהט מיך זעהר וואס כ'האב דאס געקריגען, בעסער ווי גארנישט. טעג מיט נאכט האב איך דערויף געשפענדעט. 8 טעג האב איך מיין געשעפט פערלאזט כדי צו קענען כאפען מיט אזא בעשיידענע סומע אנטקעגענקומען די נויטען פון אונזערע ברידער און יענער זייט ים.

אייער פריינד נתן קעסטענבערג.“

געקומ' צו-גאסט אויף יום טוב, אבער אנשטאט כיבוד — א סקאנדאל צוליעב געלד און ציערונג.

צום היגען איינוואהנער לייבעל שטיינבערג פון גיסערסקא 3 איז געקומען צו גאסט חול-המועד זיין פריינד חיים יהושע ראזענבערג און זוהן פון סקארשעוו.

דער וויזיט פון טאטע און זוהן האט געהאט דעם צוועק צו פערשטענדיגען זיך מכח א שותפות-קויף פון א סאד אויף היינטיגען זומער. שוין עטליכע יאהר ווי ביידע פריינד, שטיינבערג און ראזענבערג, האנדלען צוזאמען און דינגען בשותפות סעדער באלד נאך פסח.

די געסט פון סקארשעוו זענען ווי דער שטייגער גאנץ פיין אויפגענומען געווארען פון זייער ראדאמער שטענדיגען שותף שטיינבערג, וועלכער האט געשטעלט לכבוד זיי יום-טוב'דיגען כיבוד און אין איין וועג'ס האט מען ביים טיש גענומען ארומרעדען די געפלאנטע סאד-טראנזאקציע.

גראד איז יענעם טאג געווען א שען וועטער און די קליינשטעטלדיגע געסט האבען דעריבער בעשלאסען אויסצונוצן די גינסטיגע געלעגענהייט פון כאפען א שפאציר מעשה חול-המועד'ניקעס אין דער גרויסער שטאדט. אזוי ווי אין דרויסען איז געווען צו-ביסלעך ווארים און די זוהן האט מחיה'דיג געשיינט האט ה' ראזענבערג איבערגעלאזט דעם פאלטא ביי זיין פריינד אין שטוב און ארויס צוזאמען מיט זיין זוהן אויף א שפאציר און גלייכצייטיג צו - געסט ביי אנדערע בעקאנטע פון דער נויסער שטאט ראדאם

ס'איז אבער נישט אוועק קיין שעה צייט און ראזענבערג פון סקארשעוו האט זיך גענומען שטארק איילען אהיים צו זיין פריינד פון גיסערסקא גאס. ווי נאר ער האט איבערגעטרעטען די שוועל האט ער גלייך געכאפט דעם פאלטא און גענומען זוכען אין אלע קעשענעס ווען ער האט נישט געפונען דאס וואס ער האט געזוכט אז ער שטארק בלאס געווארען און גענומען איינגאנצען ציטערן. ווען די שטוביגע האבען זיך דערשראקענע געווענדעט צו איהם מיט דער פראגע וואס ס'איז געשעהן, האט ער ערקלערט, אז עס פעהלט איהם דעם ווייב'ס צירונג מיט א שענע פאר הונדערט זלאטעס, וואס ער האט געהאט בעהאלטען אין ביזעס-קעשענע פון

פאלטא. דאס איז געגוג געווען, אז די פאמיליע פון שטיינבערג'ן זאל זיך פי־לען געטראפען פון א חשד, און אליין געגומען נישטערען אין אלע ווינקלעך פון שטוב זיכען דאס צירונג מיט'ן געלד. א קשיא אפשר איז עס ארויסגעפאלן פון קעשענע און מען האט נישט בעמערקט. מען דאס האט נישט געגעבען קיין רע־זולטאט האט דער זוהן גענומען שרייען אז נישט אנדערש, נאר די שטוב־מענ־שען האבען דאס ארויסגענומען פון קעשענע בשעת ער מיט'ן טאטען זענען געווען אין גאס. שטיינבערג מיט זיין פאמיליע האבען גע'טענה'עט, אז זיי ווייסען פון גארנישט צו זאגען און גע־פרווט בערוהיגען זייער פריינד פון סקארשיעוו, אז אפשר האט ער דאס געלד מיט'ן צירינג בעהאלטען ערגיץ אין דער היים און ער געדענקט נישט גענוי. דאס האט אבער ווייניג געהאלפען און ראזענבערג האט זיך געהאלטען ביי דאס זייניגע, אז דאס אלץ האט ער גע־האט אין פאלטא־קעשענע.

א ווארט צו א ווארט, ביז ס'איז ארויסגעבראכען א סקאנדאל מיט גע־וואלדען און געשריי'ען. ס'איז זיך אנ־געלאפען א פולער הויף מיט שכנים און באלד דערנאך איז אויך אנגעקומען פאליציי אויפ'ן רוף פון זוהן.

בינו לבינו, אין גאנצען טומלעניש און גערודער, האט דער סקארשעווער יוד ראזענבערג, זעהענדיג, אז ס'געהט אריין אין די גרולות'ן, בעדינגען א טאקסובקע און העגדום־פענדום זיך געלאזט קיין סקארישעוו צו זיין בני־בית פרעגען, צי זיי האבען נישט אמאל דאס געלד מיט'ן צירינג ארויסגענומען פון פאלטא. דאס ווייב האט טאקע ערקלערט אז ערב פסח ווען זי האט גערוימט די שטוב און געלופטערט די מלבושים האט זי דאס אלץ ארויסגענומען און בעהאל־טען אויף א זיכער ארט. ראזענבערג איז תיכף צוריקגעקומען א בערוהיגטער און אויפקלערענדיג די גאנצע טיספערשטענ־דניש איבערגעבעטען די פאמיליע שטיי־בערג פאר אומזיסט חושד זיין אין אזא שווערען פערברעכען ווי גניבה.

דעריבער וואלט זיך געשר געענדיגט און די פאמיליע שטיינבערג וואלט די ענטשולדיגונג אנגענומען און מוחל גע־ווען אויף דער בעליידיגונג. האט זיך אבער אריינגעמישט דער זוהן דאזענ־בערג'ס, וועלכער האט נישט געהאט קיין צוטרוי צום פאטער'ס ערקלערונג און ווייטער אונטערגעהאלטען די בעשולדי־גונג, אז די שטוב־מענשען האבען דאס צירונג מיט'ן געלד צוגענומען. זיין אר־גומענט איז געווען, אז דאס וואס דער טאטע זאגט. אז אלץ געפינט זיך אין דער היים אין דער בעסטער ארדנונג, איז דערפאר, וואס ער וויל נישט מאכן

בעגאנגען זעלבסטמארד דורך איינשניידען דעם האלז.

אין משך פון א קורצער צייט פא־סירט אין ראדאם שוין דער צווייטער פאל פון בעגעהן זעלבסטמארד אויף א שוירערליכען אופן—דורך איינשניידען זיך דעם האלז.

זונטאג אין דער פריה האט זיך אויף זשעראמסקי 5 גענומען דאס לע־בען דער יודישער איינוואהנער פון יע־נעם הויף, דער פערציג־יעהריגער יוסיל דייך, א טאקאר.

שוין א לענגערע צייט איז רייך קראנק געווען אויף נירען און כסדר געלעגען צו־בעט. לעצטענס האט דער דאקטאר פערזאג'ט, אז ער מוז נאך ווע־נינסטענס ליגען נאך א מאנאט און ניט ארויס פון שטוב. צוליעב דער דאזיגער לאנגדויערענדער קרענק איז רייך גע־ווארען שטארק נערוועז און פיל מאהל האט ער אין אנ'אויפגערעגטען צושטאנד ערקלערט זיינע נאהענטע, אז ער וועט זיך אנטוהן א מעשה.

דעם פאריגען זונטאג איז צו איהם געקומען מבקר חולה זיין די מוטער, וועלכע ער האט אריינגעשיקט אונטער א געוויסען אויסרייד אין קיך ארייו. אויסנוצענדיג דעם מאמענט, ווען ס'איז קיינער גראד נישט געווען ביי איהם אין צימער, האט ער זיך מיט א שארף מעסער דורכגעשניטען דעם האלז. ווען די מוטער איז צוריק אריינגעקומען צו איהם האט זי שוין איהר זוהן געטרא־פען א גע'שחט'ענעם און יעדע רע־טונג איז שוין געווען צו־שפעט. דער ארויסגערופענער דאקטאר האט בלויז פעסטגעשטעלט דעם טויט.

רייך האט פיעל יאהרען מיטגעאר־בייט אין לינת־הצדק און לעצטענס גע־ווען גבאי א געוויסע צייט אין נתן ניי־מאנ'ס בית המדרש אויף זשעראם. 9.

גרויסער געדראנג ביי דער שחיטה אום יום טוב ווי פאר יום־כפור ביי די כפרות.

מענשען חלש'ען, עופות ווערען דערשטיקט — איז דער גמינע־קאסע פליסט נישט אייז קיין גראשען — וואס זאל דאס בעדייטען?

די איינוואהנער פון דער סקארשיווער גאס ניבען איבער פאלגענדען אינטע־רעסאנטען פאקט, וואס שטעלט פאר אין א „הערליכע" שיין די רעליגיעזע השגחה פון די היינטיגע יראת שמים'דיגע גמי־נע פון איין זייט און אויף איהר „פוס־טערהאפטער" ווירטשאפטליכער פיהרונג פון דער צווייטער זייט.

טשעקאווע איבערצוגעבען, וואס מענ־שען פון יענער געגענד דערצעהלען.

אויף דער דערמאנטער גאס געפינט זיך א שחט־שטיבעל פון עופות, וואס געהערט צו דער גמינע. עס שחט'ען דארט די אפיציעלע שוחטים, און דאס געלד פון דער שחיטה ווערט שוין א רייהע יאהרען אריינגעטראגען אין דער קאסע פון דער גמינע. זינט א געוויסע צייט איז אויף דער סקארשיווער גאס צוגעקומען א פריוואט שחט־שטיבעל פון א ווינקעל־שוחט, וועמען מען רופט „דער כאמאלינער", וועלכער האט גענומען קאנקורירען מיט קהל.

א לענגערע צייט האט די גמינע גע־פיהרט א קאמף מיט אט דעם שוחט ביז זי האט איהם ענדליך בעזיעגט און פערמאכט דאס שחט־שטיבעל. דא נישט לאנג אבער האט דער כאמאלינער פלוצ־לינג צוריק געעפענט זיין שחט־שטיבעל זיך גענומען צו די כלים און שחט פראנק און פריי אונגעשטערט. פער־שטעהט זיך אויף בילינע קאנקורענץ פרייזען, אזוי, אז ער שלאגט די קאסע פון אפיציעלען קהל'שען שחט שטיבל.

פאר יום־טוב, אזוי די ערשטע ווי די צווייטע טעג, איז אין פריוואטען שחט־שטיבעל פון כאמאלינער געווען א שרעק־ליכער געדראנג, אז איז פון גרויס ענגשאפט האבען מענשען גע'חלש'ט און טייל עופות זענען דערשטיקט געווא־רען. אין דער זעלבער צייט האט דאס קהל'שע שחט־שטיבעל געפוסטעוועט גלייך ווי די איינוואהנער פון דער סקא־רישעווער־גליניצער אומגעגנד וואלטען נישט געוויסט, אז אזעלכעס עקזיסטירט דארט. ביים כאמאלינער איז געווען א יאריד ווי ערב יום־כפור נאך כפרות שלאגען און אין קהל'שען שחט־שטיבעל איז געשטאנען דער שוחט אהן א שטאך ארבייט און דער גמינע־אינקאסענט איז געזעסען ביי דער קאסע און געדרימעלט נישט האבענדיג וואס אין קאסע אריינ־צולעגען.

מילא פון די יודישע איינוואהנער אין יענעם קאנט איז זיך דא ווייניג וואס צו חידושען. דאס שחיטה־געלד ביים כאמאלינער מאכט זיי בעדייטענד בילינער אויס ווי ביי קהל'ס שוחט. 20 צי 30 גראשען בילינער אויף א היהן א גאנז, אדער א אינדיק שפיעלט טאקע היינטיגע צייטען א גרויסע ראלע. אבער די יודישע גמינע וואו איז וואו איז איהר שטאב אגענטען, וואס היטען און וואכען איבער די אונלעגאלער שחיטהן פאר־וואס האט זי פריהער יא בעוויזען צו

וויפיעל מצות און פראדוקטען האט „עזרה" צעטיילט היינטיגן פסח?

די ווייטערדיגע ציפערן קענען אמ'בולט'סטען אילוסטרירען דעם גראנד־יעזען פערנעם פון דער היי־יעהריגער פסח־אקציע, וואס „עזרה" האט דורכגע־פיהרט.

בלויז די פערטיילונג פון

מצות	דערגרייכט די ציפער	6500 קילא
צוקער	„ „	600 „
צערעס	„ „	600 „
ציבעלעס	„ „	2030 „
וויין	„ „	1405 פלאש
ליכט	„ „	14760 שטיק

די געבראכטע ציפערן זאגען שוין אליין. אז די אקציע שמעקט מיט היבשע טויזענטער. גענוג צו זאגען, אז „עזרה" שטעהט יעצט אין א דעפיציט פון קרוב 2000 זל. אין טאקע א חוב, אז די, אויף וועמענס געמען עזרת האט גענומען די עטאט־קווישלעך, זאלען נישט מאכען קיין שוועריקייטען און בעצאהלען דער „עזרה" אויפ'ן חשבון פון זייער עטאט־שטייער. זיי וועלען ערציעלען מיט איין מאהל צוויי זאכען: אי זיי וועלען זיך בעפרייען פון א חוב, וואס איז קהלה־שטייער, אי זיי וועלען ארויסהעלפען דער „עזרה" פון איהר שווערער פינאנסיעלער לאגע.

קיין סקאנדאל און פערמיידען א פראצעס

דאס האט שוין דעם טאטען גוט פער־דראסען און פאר זיין חוצפה נישט צו גלויבען איהם. האט ער דעם זוהן אנ־גענאסטען עטליכע פעטש. ס'איז אויס־געוואקסען א פרישער סקאנדאל, וואס האט פערזורזאכט, אז די פאליציי זאל צונויפשטעלען א פראטאקאל פון דער גאנצער געשעהעניש.

דער כיבוד יום־טוב פאר די סקאר־שיווער געסט וועט אזוי ארום געפונען זיין אבקלאנג אין ראדאמער געריכט.

KINO APOLLO

איז קינא אפאללא א יודישער פילם

די טראגעדיע פון א פאטער

ביי וועלכען מען האט צוגענומען זיין איינציג קינד

דאס האַרץ=ליעד

יודישע לידלעך

„ראזשענקעס מיט מאנדלען"

„יודישע מאמע"

אלע יודען מוזען דאס זעהען

49 גר.

פרייזען פון אלע ערטער

49 Wszystkie miejsca gr. 49

z wyjątkiem lóż

KINO APOLLO

פראטעסט=מיטינג אין האנדווערקער=קלוב.

אחרון של פסח איז אין האנדווער-קער-קלוב פארגעקומען א גרויסע מאַ-סען פערזאמלונג. אויף וועלכער ס'איז ארויסגעטרעטען מיט א רעפעראט דער פאָרזיצענדער פון דער וואַרשאווער האנדווערקער צענטראלע, חיים ראסנער. דער רעדנער האט בעהאנדעלט די פרא-גע פון די האנדווערקער-צעכען, אבער דעם גרעסטען טייל פון זיין רעפעראט האט ער געווידמעט די גרויסע פייניגונ-גען פון די יודען אין דייטשלאנד דורך די היטלעריש׳ע רוצחים.

דער גרויסער פערזאמעלטער עולם האט ארויסגעטראגען א שטארקען פראָ-טעסט און אנגענומען א רעזאלוציע צו סאלידאריזירען זיך מיט'ן גאנצען וועלט יודענטום אין קאמף מיט די בארבארי-שע מעשים פון די אינקוויזיטארישע היטלעריסטען.

ס'האט אויך גערעדט דער איגספעקטאר פון די האנדווערקער אין דער קעלצער וואיעוואדסטווא, גידערמאן. דעם פאר-זיך האט געפיה־רט דער פרעזעס קאַפלאר.

◎◎◎◎

פון קינא „אפאללא"

אין קינא „אפאללא" ווערט היינט געוויזען איינס פון די שענסטע און ריהרענדסטע בילדער. דאס בילד הייסט דאס „הארץ ליעד". אין וועלכען עס געהט פערביי איבער'ן קינא לייוואנט אין בילדער · קרעאציעס א פרעכטיגע ערצעהלונג וועגען אנ'איינזאמען מענש' וואס איז זיך מקריב פאר א ארים פער-לאזען יתומה'לע.

דער הארציגער, ווארים-מענשליכער אינהאלט פון בילד ווירקט אונגעהויער אויף די בעזוכער און ריהרט זיי ביז טרעהרן. די טענער אין ווערטער קלאנגען אין שילדערונגען וואס רעדען אראפ פון פילם דרינגען אריין טיף אין דער נשמה און ציטערען-אויף די פערבאר-גענסטע טיף פערשלאפענע סובטועלע סטרונעס פון מענשליכען האַרץ.

אין בילד ווערען געזונגען אויך יודיש הארציגע לידלעך מיט וועלכע מען ווינס איין יודישע קינדערלעך.

דאס בילד „א הארץ ליעד" איז באמת ווערטה בעזוכט צו ווערען.

הזכרות נאך די יודישע היטלער=קרבנות.

דעם לעצטען טאג פסח האט מען אין שוהל און אלע בתי · מדרשים צו הזכרת נשמות געמאכט הזכרות די געפא-לענע יודישע קרבנות פון היטלער-טעראר.

אין פיעל ערטער האט מען פאר די הזכרות גערעדט וועגען די גרויליכע אכזריות'ען וואס ווערען בעגאנגען גע-גען אונזערע ברידער אין דייטשלאנד פון דעם נייעם המן הרשע היטלער מיט זיינע באנדיטישע באנדעס. טייל רעדנער האבען אויסגעזגען רמזים מיט נוטריקון. אז דער דאזיגער עמלק סוז איינגעמען א ווישטען סוף. אבער ביז די דאזיגע חיה אין מענשען-געשטאלט וועט פערשווינדען מוזען יודען איהם געבען א געהעריגען ענטפער און דאס נאר דורך א בויקאט אויף דייטשע סחורות.

אויך די גמינע האט ארויסגעלאזט א קול קורא, וואו זי רופט צו בויקאטירען די דייטשע סחורות.

פון קינא „טשארי"

אין קינא „טשארי" ווערט דעמאנ-סטרירט א שעהן און אינטערעסאנט בילד א. נ. די „מענער אין איהר לע-בען", דאס בילד צייכענט זיך אויס מיט אנהאלט און ארטיסטישען שוישפיעל.

■■■■■■

דער נייער המן הרשע

ווערט בטגאסן מיט בענזין און פערברענט

פון דרילטש שרייבט מען אונו:

די גרויזאמע רציחות פון דייטשען עמלק מיט זיינע בארבארישע מחנות אויף די דייטשע יודען האט אויפגעצי-טערט דאס גאנצע שטעדטעל. אלע יו-דען אנשים, נשים וטף האבען זיך פער-זאמעלט אין בית-מדרש און דער פרע-זעס פון דער ארטיגער ציוניסטישער ארגאניזאציע ה' מ. גראספעלד האט געהאלטען א הארציגע רעדע אין וועלכער ער האט געשילדערט די שרעק-ליכע פייניגונגען וואס דער דייטשער חמ'על-ניצקי. היטלער, טהוט אן די דאר-טיגע יודען.

פון בית-מדרש אין דער גרויסער פערזאמעלטער עולם ארויס אין גאס. דארט האט מען געטראגען טראנספא-ראנטען מיט די אויפשריפטען: נידער מיט היטלערן, נידער מיט דייטשע אויסארבייטונגען! אויף איין טראנספא-ראנט איז געווען אויסגעמאהלט א קא-ריקאטור פון היטלערן

דער פראטעסט-צוג האט מארשירט איבער אלע גאסען. פיעל מיט פערבי-טערונג, צארען און פראטעסט האט די יוגענד בעגאסען היטלער'ס קאריקאטור מיט בענזין און עס פערברענט אין מי-טען מארק. יואו ס'זיינען אויך אנגענומען געווארען פערשיידענע פראטעסט רעזא-לוציעס.

דער ספאנטאנישער פראטעסט פון די יודען אין דרילטש, א קליין שטעדטעל נישט ווייט פון ראדאם ביוין זיין א מוסר השכל פאר אונזער ראדאם, ווי אזוי יודען רעאגירען אויף יודישע צרות און פיין. צי איז אין ראדאם אויך פארגעקומען א פראטעסט דעמאנסטרא-ציע אין גאס?

Szanujesz Oczy!!

Zwróć się do

Dyplom. Optyka

Z. Węgier

Absolwent Wyższej Szkoły Optycznej

w Jenie

RADOM

Zeromskiego 25

פער'חתמ'ענען דעם כאמאלינער דאס שחט-שטיבעל אין היינט איז זי מאכס-לאז און דערלאזט א נישט אפיציעלען שיחט צו שחט'ען בפרנסיה? וואו זענען די רעליגיעזע פיהרערס פון דער קהלה קדושה און וואו זענען די ווירטשאפט'ס פיהרער, פארוואס שווייגען זיי, די לעצ-טע, בעת די שחיטה הכנסה אין די גמינע-קאסע געהט אזוי ארום געבראכען?

די שוחטים בעקלאגען זיך, אז זיי בעקומען נישט זייערע פולע פענסיעס, דאס זעלבע איז מיט די אנדערע כלי-קודש און בעאמטע, וועמען מען צאהלט נישט אויס אפילו קיין העלפט פון זיי-ערע פרעלימינירטע פענסיעס. דער תי-רוץ איז, אז עס איז נישטא קיין געלד. אזוי למשל האט די גמינע אין די יום טוב-וואכען אויסגעצאהלט די דערמאנטע אזעלכע פענטיעס, אז נישט בלוין. וואס דערפון איז נישט געווען קיין יום טוב צו מאכען, נאר אפילו אויף איבערצו-לעבען די געוועהנליכע וואך האט עס נישט געקלעקט. איז דאך ווירקליך א הארבע קשיא, וואס איז מיט'ן כאמאלי-נער, וועלכער שחט בריש · גלי און ברענגט אויס געלד די גמינע? וואלט דאס געלד אבער אריינגעגאנגען אין דער קאסע פון גמינע, דאן וואלט דאך במילא געווען מעהר אויסצו-צאהלען די שוחטים און אלע אנדע-רע אנגעשטעלטע, ווי בעאמטע, כלי-קודש אין עמעריטען.

וואס זאל עס פארט בעדייטען דאס שווייגען אין טאלערירען דעם כאמאלי-נער מצד דער גמינע?

■■■■■■

יודישט 7 קלאַסיגזי שולע.

אין דער בעוויסטער יודישער שולע „שול-קולט." הויבן זיך אָן די עקזאַמענס דעם קומענדיגען זונטאָג. די שולע האָט זיך אין פערלויף פון דער צייט ערוואָר-בען סימפּאַטיע און אנערקענונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג. אלע על-טערען וואָס שיקען אהין זייערע קינדער האָבען דעם פולסטען צוטרוי צו דער לייטונג פון דער שולע וואָס אנבעלאַנגט דעם ערציהונג'ס וועזען און פּעדאַגאָגי-שען כאַראַקטער. די לערן-געגענשטאַנדען זענען אויסגעשטעלט אין ברייטסטען מאַסשטאַב, אנהויבענדיג פון העלפטליכע למודים ביז יודאַאיסטיק, תלמוד און יודישע געשיכטע. אויך די לעהרער קרעפטען בעשטעהען פון גוטע פּעדאַ-גאָגען וואָס פערשטעהען גוט זייער אויפגאַבע אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ערציהונג פון יודישען קינד.

KINO DZWIĘKOWE „CZARY"

OD PONIEDZIAŁKU 17 KWIET.
i dni następnych

JOAN GRAWFORD

Mężczyżni w jej życiu

jako drugi

BUSTER KEATON

jako Pośrednik Miłości

Biuro Prośb i podań

p. f „PROLITEX"

RADOM WAŁOWA 5 oficyna 1-sze piętro

ZAŁATWIA:	Redaguje Podania:
Sprawy paszportowe	Do Władz Sądowych
Mieszkaniowe	Skarbowych
Wszelkie Tłomaczenia	Administracyjnych
i inne.	i Wojskowych.

Windykacje należności w całej Polsce.
informacje o zdolności kredytowej
Przepisywanie na maszynach.
Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagrę piasek sklerozę

czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterje i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt.
Przedstawicielstwo Warszawa, Fredry 4.

Żądać w aptekach i składach aptecznych

שפּייז-פּעקלעך
נאָך רוסלאַנד
אויך קליידונג, מעדיקאַמענטן און געלט
z gwarancją szybkiej dostawy wysyła
CENTRALA PRZESYŁEK SP. Z O. O.
WARSZAWA Senatorska 22
TEL. 93-11.
Konto w P. K. O. 4777 — פאַדערט פּרייז קוראַנטען
פערטרעטער אויף ראַדאָם — קעלץ און אומגעגענט ווערט געזוכט!

ענדליך איז פערשוואונדען

מיין פערעלטערטער היהנער אויג (אַטשיסק)
חייל „לעבעוואָהל"
איז א מיטעל, וואָס אונלכעס איז נאָך נישט געוועזן.
פּאָדערען אין אלע אַפּטייקען און אַפּטיק-סקלאַדעס.
אויסדריקליך נאָך
LEBEWOHL
לאַנד-אויסאַרבייטונג.

נידער מיט אונזערע שונאים!

קאַראַלוכען פּרוסאַקען און נאָך אזוינע חערים
דאָס זענען די פערשפּרייטער פון פערשידענע אנשטעקנדע קראַנקהייטען. מען מוז זיי גרינד-ליך אויסראָטען נאָר מיט דער הילף פון בעסטען ראַדיקאַלן מיטעל וואָס פערגיפט נישט און דאָס איז
FLURIN
פאָדערען אין אלע אַפּטייקען און אַפּטיק-סקלאַדעס.

Chłopiec ryzykuje swoje spodnie

dla jednego jabłka. Ale przezorna Pani domu nie naraża swej bielizny, by zaoszczędzić 20 groszy na mydle. Jeżeli Szanownej Pani zależy istotnie na trwałości swej bielizny, to winna Pani prać ją tylko mydłem „Kołłontay z pralką". Mydło to, łagodne i zawierające glicerynę, jest nader oszczędnem w użyciu i ohroni Waszą drogą bieliznę. Nieoh Szanowna Pani nie wdaje się w eksperymenty z innemi mydłami, nawet gdyby były nieco tańsze. Ryzyko bowiem zbyt wielkie, a oszczędność wykluczona. Mydło „Kołłontay z pralką" jest zawsze tańsze, bo jest lepsze...

Mydło Kołłontay z pralką jest lepsze....

Bezpłatnie! Oryginalna paczka Shempunalu Kołłontay'a (wartości 40 gr.) do 1 kg mydła Kołłontay'a

צוליב טעכנישע שוועריגקייטען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער יום-טוב וואָך ערשיינט דער הייַנטיגער נומער אין 6 זייַטען